

Groenrapportage 2025

maart 2025

Groenrapportage

Groen in Amstelveen vormt een steeds belangrijker onderwerp nu de druk op groen toeneemt door ruimte-vragende ontwikkelingen, zoals verstedelijking en klimaatverandering. De gemeente wil dat haar groen meer bijdraagt aan opgaven op het gebied van natuur, klimaat, gezondheid en identiteit. De ambitie is om de samenhang en waarden van het groen te verbeteren, de kwaliteit van het openbaar groen bij ruimtelijke ontwikkelingen te verbeteren en het wijkgroen aan te passen wanneer lokale behoeften daarom vragen.

Deze rapportage geeft een overzicht van het groen in de stad en recente ontwikkelingen op het gebied van groen en biodiversiteit. Door het groen in de gemeente te monitoren kan er gestuurd worden op onze ambities. Deze eerste rapportage vormt het startpunt voor jaarlijkse monitoring van het groen in Amstelveen. De toekomstige rapportages worden verbeterd en uitgebreid met meer gegevens.

Voor deze rapportage zijn verschillende bronnen gebruikt, zoals de gemeentelijke kaartviewer, openbare kaarten, het gemeentelijk beheersysteem en rapportages van partnerorganisaties en vrijwilligers. De beschikbaarheid van de gebruikte bronnen is in sommige gevallen beperkt. Hoewel de meeste gegevens uit deze rapportage gebaseerd zijn op het jaar 2024, komen sommige gegevens uit eerdere jaren. Door het

combineren van alle beschikbare bronnen is een eerste aanzet gedaan om een beeld te geven over de staat van het groen en het belang ervan voor onze stad.

Leeswijzer

In deze rapportage blikken we eerst terug op het groenbeleid dat in 2024 is op- en vastgesteld. Daarna

volgt een (kwantitatief) overzicht van de staat van het groen in de stad. Vervolgens worden de recente ontwikkelingen op het gebied van groen toegelicht. Als laatst wordt de monitoring van diverse (gids)soorten besproken.

Groenbeleid

Het jaar 2024 was een productief jaar voor het groenbeleid in Amstelveen. Met het vaststellen van de Groenvisie en de Omgevingsvisie en het opstellen van het Bomenplan borgt Amstelveen uitdrukkelijk dat groen als kwaliteit en kernwaarde wordt meegenomen bij nieuwe ontwikkelingen, inrichting en beheer. 'Groen Amstelveen' is een van de vijf opgaven in de Omgevingsvisie. Deze opgave houdt in dat we het groen behouden of verbeteren bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Groenvisie

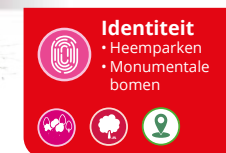
In de Groenvisie benoemt de gemeente welke ambities zij de komende jaren wil gaan realiseren. Vier groene pijlers vormen het vertrekpunt om ervoor te zorgen dat bij ruimtelijke ontwikkelingen het groene karakter van de stad wordt behouden en versterkt. En daarnaast dat het groen en water een grotere bijdrage gaan leveren aan actuele leefbaarheidsvraagstukken.

Bomenplan - Amstelveen Bomenstad

Bomen zijn onmisbaar om de uitdagingen van klimaatverandering, verstedelijking en de achteruitgang van de biodiversiteit te beantwoorden. In het Bomenplan zijn voorstellen gedaan om het (gemeentelijk) bomenbestand te versterken, onder andere door meer bomen aan te planten, groeiplaatsen voor bomen te verbeteren en het bomenbestand

Pijlers voor de groenvisie

- Stad en natuur zijn robuust verbonden door groen en water
- Groen en water dragen bij aan het welzijn van mens en dier
- Groen en verstedelijking zijn in balans
- Groen is divers en draagt bij aan een gezonde leefomgeving

(bio)diverser te maken. Met het vastleggen van bomenstructuren en het gebruiken van de 3-30-300 bomenregel als leidraad voor de verdeling van bomen over de stad, beogen we voldoende bomen (en daarmee schaduw) voor iedere wijk.

Toekomstkader Amstelscheg

In oktober 2024 is het Toekomstkader Amstelscheg vastgesteld door bestuurders van Amstelveen,

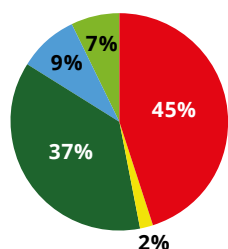
Amsterdam, Ouder-Amstel, provincie Noord-Holland en Waterschap Amstel- Gooi en Vecht. Het Toekomstkader vormt een aanvulling op het Gebiedsperspectief Amstelscheg uit 2012. Voor de toekomst van de Amstelscheg zijn keuzes gemaakt om de recreatieve mogelijkheden te verbeteren, om de kwaliteit van het landschap te behouden en te versterken, ruimte te maken voor water en voor het opwekken van energie.

Groen in Amstelveen - Waar staan we?

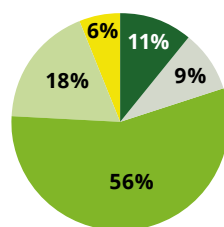
Amstelveen staat bekend om haar aanzienlijke hoeveelheid en gevarieerd groen. In 2024 heeft Amstelveen de derde prijs van de Groene Stad Challenge in ontvangst mogen nemen. Amstelveen bleek koploper onder Nederlandse gemeenten omdat het aandeel bomen, struiken en water was toegenomen in 2022 ten opzichte van 2020. Naast de hoeveelheid groen is de kwaliteit van het groen minstens zo belangrijk. De kwaliteit wordt bepaald door de waarde die het heeft voor natuur, klimaatadaptatie, gezondheid en de kenmerkende identiteit van onze stad. Groen draagt vaak bij aan meerdere waarden tegelijk, maar soms vraagt zo'n ecosysteemdienst om extra aandacht. Daar zetten we dan extra op in.

Deze rapportage beschrijft de staat van het groen in de openbare ruimte dat in gemeentelijk beheer is. Het Amsterdamse Bos is eigendom en in beheer van de gemeente Amsterdam en is daarom niet meegenomen.

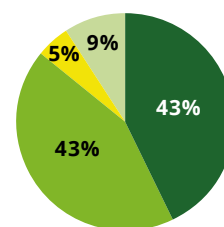
■ verharding ■ half-verharding ■ groen
■ water ■ terreinen

Figuur 1. Verdeling van de openbare buitenruimte

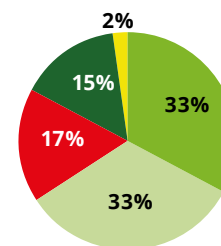
■ bosplantsoen ■ heesters/vaste planten ■ gras
■ overig ■ gazon

Figuur 2. Verdeling van het groenareaal

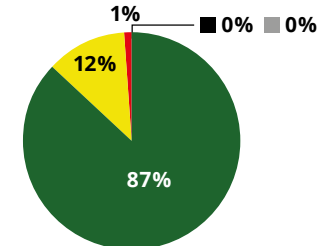
■ gazon ■ ruw gras ■ bloemrijk grasland
■ overig gras

Figuur 3. Verdeling van het grasareaal³

■ gras ■ beplanting ■ verharding
■ bos(plantsoen) ■ overig

Figuur 4. Standplaats van de bomen

■ voldoende ■ onvoldoende ■ slecht
■ dood ■ n.v.t.

Figuur 5. Conditie van de bomen

Het bos is echter wel van grote waarde voor Amstelveen als kerngebied voor een groot aantal plant- en diersoorten; die ook op andere plekken in de stad te vinden zijn, en daarom van groot belang voor de soortenrijkdom elders in de stad. Ook is de polder niet meegenomen (met uitzondering van enkele percelen in gemeentelijk eigendom) in de cijfers.

Van de openbare buitenruimte is het 45% verhard en 37% groen. Daarnaast is 9% water en 2% half-verhard¹. De categorie 'overige groene delen' betreft onder andere sportvelden en percelen in de Bovenkerkpolder. Gemiddeld is er 98 m² openbaar groen per woonadres beschikbaar. In het recent verschenen rapport van Sweco en Natuur & Milieu over verstening² wordt als norm 75 m² openbaar groen per woonadres in eigen buurt gehanteerd. In Amstelveen voldoen 24 van de 47 (51%) buurten aan deze norm.

Het groenareaal in de gemeente is in te delen in verschillende (beheer-)categorieën. De grootste categorie is *gras*. Deze categorie is uit te splitsen naar verschillende subcategorieën.

Er staan bijna 32.000 (gemeentelijke) bomen in Amstelveen, bestaande uit 700 verschillende boomsoorten. Uit een recente steekproef⁴ is gebleken dat de gemiddelde bovengrondse groeiplaats er goed uitziet. In het plantseizoen 2024/2025 zijn er 226 bomen gekapt en 392 aangeplant. Dit betreft enkel reguliere kap en (extra) vervanging, en niet kap en vervanging binnen projecten (om te voorkomen dat er, gezien de langere doorlooptijd, een vertekend beeld ontstaat).

¹ Alleen de geregistreeerde half-verharding is meegenomen in deze cijfers

² Onderzoek naar de verstening van Nederlandse gemeenten (2024)

³ De categorie 'overig gras' moet nog beoordeeld worden.

⁴ Er is een steekproef van 400 bomen genomen.

Groen in Amstelveen - Wat doen we?

Kruidenrijk gras

Voorheen werd begroeiing in de bermen in de bebouwde kom gemaaid en fijngehakt (geklepeld). Sinds een aantal jaren worden de bermen extensief beheerd door twee keer per jaar te maaien en af te ruimen. Doordat het maaisel wordt afgevoerd, vindt verschralling plaats. Kruiden krijgen zo meer ruimte. Het kan echter jaren duren voordat de kruiden de overhand krijgen op de grassen. Daarnaast zijn er op verschillende plekken in Amstelveen kleine weides waar een schraal milieu is gecreëerd, hier wordt nog maar één keer per jaar gemaaid en gebruiken we onze eigen zaden. Soorten die je in deze weides tegenkomt zijn de kleine pimpernel, klein ruit, margriet en wondklaver. Ook in de heemparken en het overige heemgroen in Amstelveen vind je inheemse planten die met hun nectar of vruchten een grote verscheidenheid aan insecten aantrekken. Om te onderzoeken welke hoeveel insecten afkomen op de bermen is in 2024 een Nectarindex pilot uitgevoerd op verschillende locaties. Vanaf begin dit jaar wordt de Nectarindex (in het kader van het ecologisch bermbeheer) voor drie jaar ingezet⁵.

Sinds 2021 wordt sinusbeheer toegepast bij de verlengde Beneluxbaan (Bovenkerk) en een deel langs de oostelijke

⁵ Deze nieuwe en extra maatregelen kosten meer geld. Voor het afvoeren en storten van maaisel en het langdurig monitoren van een Nectarindex zullen, indien we deze op grotere schaal gaan toepassen meer middelen nodig zijn.

oever van de poel. Sinusbeheer is een vorm van gefaseerd maaibeheer met meanderende maaivormen. De verschillende stadia van de vegetaties hebben een gunstig effect op de biodiversiteit van insecten en planten.

Klimaatadaptatie

Amstelveen doet elk jaar mee met het NK tegelwippen. Tussen maart en oktober in 2024 hebben inwoners ongeveer 50.000 tegels gewipt. Dat komt neer op een vermindering van verharding van 4.477 m².

Groen en verstedelijking in balans

- **Park Zuid.** De gemeente is gestart met een haalbaarheidsonderzoek naar een park in het zuiden van Amstelveen. Het park zal de recreatieve mogelijkheden voor de inwoners van Amstelveen Zuid moeten versterken en een verbetering opleveren voor de biodiversiteit, wat bijdraagt aan een gezond leefmilieu voor mens en dier.

- **Noordelijke Poeloever.** Met de herinrichting van de Noordelijke Poeloever wil de gemeente de recreatieve mogelijkheden, de waterkwaliteit en de natuur in het gebied verbeteren. De planvorming richt zich onder andere op het versterken van de natuur en natuurbeleving in het gebied.

- **De Groene Stad Challenge.** De Groene Stad Challenge is een initiatief van NL Greenlabel, Sweco en Husqvarna. Op basis van diverse data wordt bepaald welke steden het groenst zijn (zowel particulier als openbaar groen). In 2022 is de hoeveelheid groen bepaald ten opzichte van 2020. Hierbij is gekeken welke steden er het best in zijn geslaagd het bestaande groen te behouden én de aanwezige groenpotentie te benutten. Amstelveen is in die editie op plek drie geëindigd.

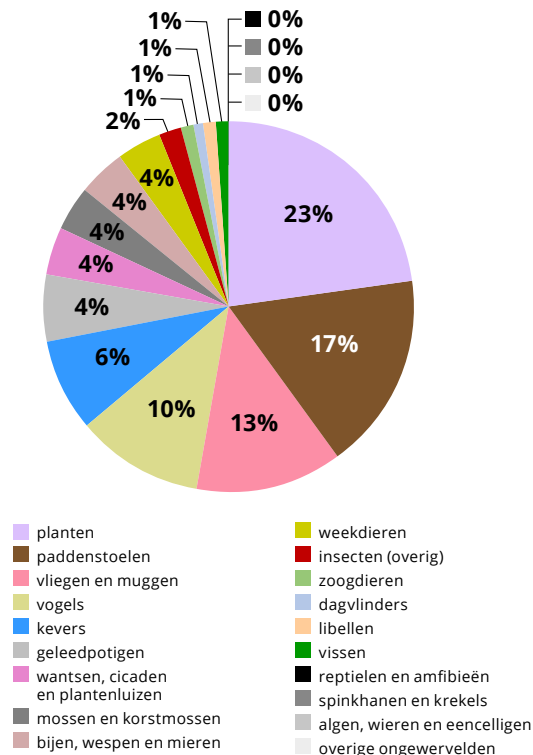
Biodiversiteit in Amstelveen – Welke soorten zijn er?

Biodiversiteit, ofwel soortenrijkdom, is een maat voor de verscheidenheid en veerkracht van de natuur. Voor een blijvend natuurlijk evenwicht is het belangrijk dat er voldoende variatie is in plant- en diersoorten en tussen afzonderlijke individuen. En dat er variatie is tussen de habitats (of levensgemeenschappen) en ecosystemen, waar deze soorten een bijdrage aan leveren.

Een stad is, anders dan soms gedacht, niet tegengesteld aan natuur, maar biedt door de grote variatie aan ruimtes kansrijke aanvullingen op het leefgebied van veel plant- en diersoorten, juist in een tijd dat de biodiversiteit wereldwijd afneemt. De natuurlijke soortenrijkdom in en om de stad is een belangrijke voorwaarde voor een prettige, leefbare woonomgeving. Tijdens de kennisbijeenkomst van de Groenraad in december 2024 is er gezamenlijk inspiratie opgedaan op welke manier de gemeente aan een hogere biodiversiteit kan bijdragen.

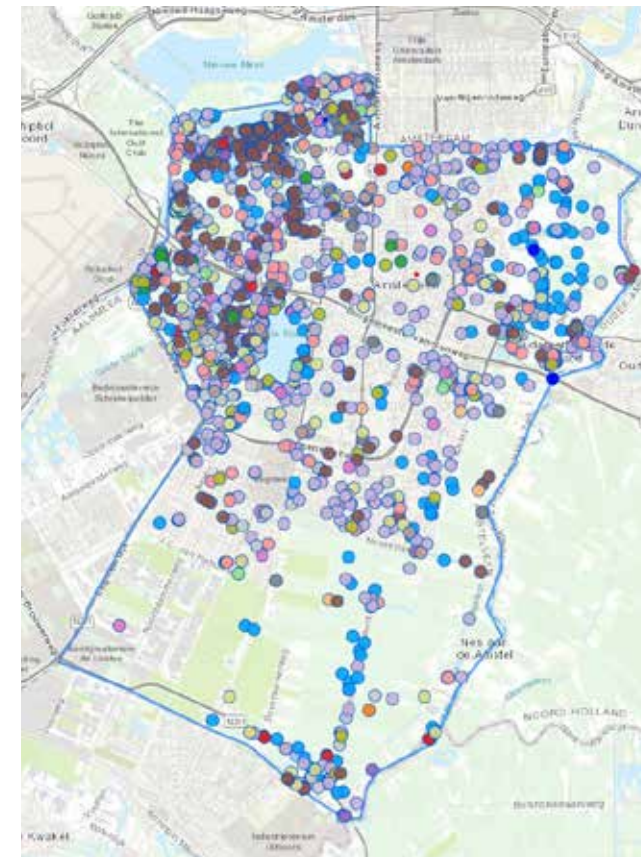
Een manier om een beeld te krijgen van de soorten die voorkomen in Amstelveen is te kijken naar de waarnemingen die zijn gedaan⁶. In 2024 zijn er 22.973 waarnemingen gemeld, onderverdeeld in 2.385 verschillende planten- en diersoorten. Het is niet bekend hoeveel soorten er in totaal in Amstelveen zijn.

⁶ Bron: Waarneming.nl

Figuur 6. Waargenomen soorten in 2024

Om de natuurlijke kwaliteit van zowel de buitengebied als de stad te monitoren kan gekeken worden naar bepaalde exemplarische soorten. Hierna worden deze

Figuur 7. Kaart van de waargenomen soorten in 2024

soorten besproken die in de verschillende gebieden in Amstelveen voorkomen.

De polders

De Bovenkerkerpolder is grotendeels weidevogelgebied. De weidevogelpopulatie is door de jaren heen redelijk stabiel: in de afgelopen 10 jaar schommelt het aantal grutto- en kievit-paren voor beide soorten tussen de 100 en 150. Dit is positief, gezien de neerwaartse trend in de rest van het land. De inzet van agrariërs en natuurbeherende organisaties op het in stand houden zijn succesvol voor het voortbestaan van deze kwetsbare gidssoorten van het open weidelandschap. Daarnaast

zijn de hoge waterstand en het aangepast maaien succesfactoren. De Bovenkerkerpolder is daarmee een voorbeeldgebied voor andere polders. Er is ook gebleken dat voor de grutto (en mogelijk ook de andere weidevogels) de Bovenkerkerpolder en Rondehoep communicerende vaten zijn: afhankelijk van de omstandigheden wijken de grutto's uit naar de naastliggende polders.

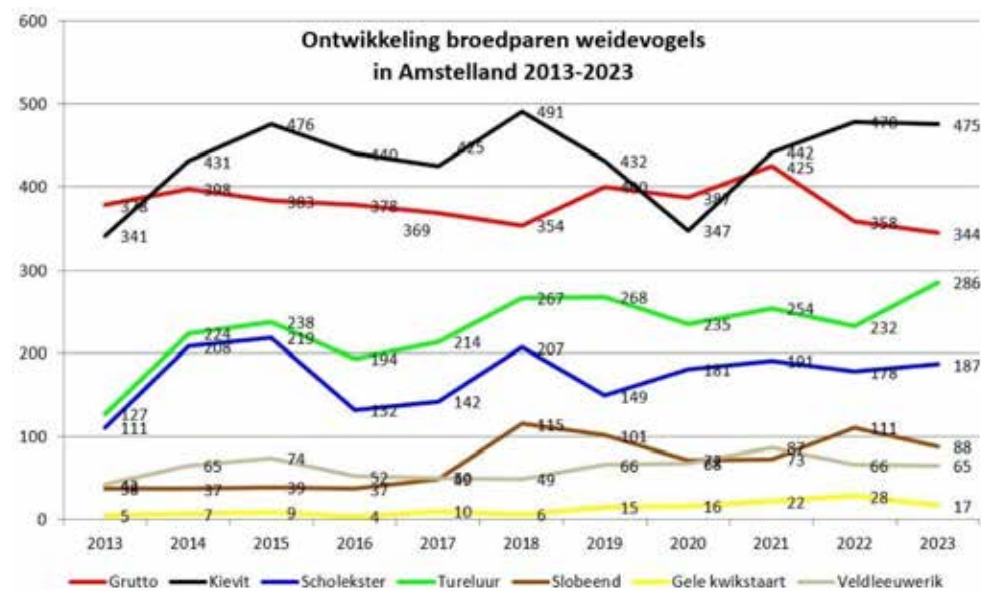
Naast de weidevogels worden ook de jaarlijkse waarnemingen van de argusvlinder in de

Bovenkerkerpolder bijgehouden. Het jaar 2024 was een goed jaar voor de argusvlinder: door de mooie nazomer was er een omvangrijke derde generatie vlinders. Er zijn ruim 300 vlinders waargenomen.

Begin november 2024 is een pilot uitgevoerd in de Bovenkerkerpolder waarbij de stroken aan de Middenweg zijn ingezaaid met een kruidenrijk mengsel. Het duurt een paar jaar voordat de overblijvende kruiden gaan bloeien. Wel zijn voor de beleving en insecten enkele éénjarige akkerkruiden mee-gezaaid.

	Bovenkerkerpolder	Middelpolder
Oppervlakte gebied	620 ha	89 ha
Oppervlakte legselbeheer	299 ha	19 ha
Oppervlakte kuikenlandbeheer	152 ha	17 ha
Oppervlakte reservaatbeheer	18 ha	30 ha
Getelde broedparen	432	142
Gevonden nesten	54	34
Uitkomstresultaat (%)	78,4%	92,9%

Figuur 8. Uitkomsten tellingen weidevogels 2024

Figuur 9. Ontwikkeling broedparen weidevogels in Amstelland 2013-2024

De Poel

De ringslangpopulatie rondom de Poel kent jaarlijkse fluctuaties, maar is al jarenlang stabiel. Het gebied waarin slangen worden waargenomen lijkt zich zelfs - langzaam maar zeker - uit te breiden. De actieve inzet van vrijwilligers en de gemeente voor het realiseren en in stand houden van kunstmatige broeihopen dragen bij aan de goede condities voor deze soort. In 2024 zijn in totaal 67 ringslangeieren aangetroffen in de broeihopen, waarvan 60 zijn uitgekomen.

Rondom de Poel kan op verschillende plekken het zeldzame habitatype veenmosrietland worden aangetroffen, zoals aan de oostzijde van de Karzernepad en ten westen van de Poel aan de Amsterdamse Bos. Veenmosrietlanden groeien in voedselarme milieus. Veenmosrietland is een stukje levend veen en restant van het oude laagveengebied. Hier groeien zeldzame planten als de ronde zonnedauw, de kleine valeriaan en de koningsvaren. Ook zijn bepaalde insecten sterk verbonden aan veenmosrietland zoals de aardbeivlinder.

De stad

De stad is een mozaïek van groene ruimtes die het leefgebied van allerlei planten- en diersoorten vormen. Steeds vaker wordt bij de beheer en inrichting van de openbare ruimte natuurinclusief gewerkt, onder andere door het gebruik van inheems plantmateriaal en een grotere diversiteit aan plantsoorten. Voorbeelden hiervoor zijn onder andere verschillende bloemenweides in Amstelveen die soms zeer kruidenrijk zijn (zoals de Oranjebaan of de Beneluxbaan). Fauna kan worden versterkt door

bij inrichting en beheer rekening te houden met de belangrijkste levensbehoeften van dieren, uitgedrukt in vijf v's: voedsel, verblijfplaats, voortplanting, veiligheid en verbinding.

De gemeente heeft 431 reguliere (vogel) nestkasten in beheer, waarvan 374 kasten voor mezen. De overige kasten zijn bedoeld voor onder andere de spreeuw en de bosuil. In 2024 waren 87% van de mezenkasten bewoond. Er zijn in totaal 247 eitjes aangetroffen en 146 jongen.

Daarnaast hangen op speelboerderij Elsenhove 72 nestkasten en 10 vleermuiskasten. In 2024 waren er 33 nestkasten in gebruik. Daarnaast zijn sommige vleermuiskasten bewoond. Sinds 2022 wordt er

bijgehouden welke vogelsoorten er op en rondom de boerderij zijn. Tot nu toe zijn er al 40 verschillende soorten gezien, waaronder de groene specht, het goudhaantje en de kieviet.

Het bos

Er worden verschillende projecten in en rondom het Amsterdamse Bos uitgevoerd ter bevordering van de natuur. Er wordt onder andere gewerkt aan een structurele verbetering van de waterkwaliteit van de Poel. In 2024 is een proef gestart in de Kleine Poel waarbij gebaggerd en bezand is en ondiepe zones voor water- en oeverplanten is aangelegd. Het doel hiervan is het watersysteem gezonder te maken en de oevers biodiverser. Ook elders in het bos wordt de komende vier jaar ingezet op natuurvriendelijke oevers, op

ecologisch beheer van graslanden (onder andere door gazons om te vormen tot bloemrijk gras) en wordt onderzocht hoe de natuurwaarde van bosranden verbeterd kan worden.

Ook vindt er monitoring plaats: sinds 1989 worden systematische broedvogeltellingen gedaan. In 2024 is onderzoek gedaan naar verschillende diersoorten, waaronder amfibieën, libellen, dagvlinders en het gebruik van faunapassages. Een bijzondere ontdekking was de herontdekking van de ernstig bedreigde veenmosbundelzwam in het veenmosrietland. Daarnaast heeft het bos een stabiele bosuilpopulatie en is aangetoond dat boommarters en vossen intensief gebruik maken van bestaande ecopassages.

Colofon

Foto's en illustraties: pagina 1: Christiaan Dros, pagina 2: Beeldbank gemeente Amstelveen, pagina 3: Groenvisie 2024 en Bomenplan 2025, pagina 4: Gemeente Amstelveen, pagina 5: Adartas (sinusmaaien) & Gebiedsvisie Noordelijke Poeloever Conceptversie (Poeloever), pagina 6: Waarneming.nl, pagina 7: Rapportage Beheermonitoring Boerlandnatuur Noord-Holland Zuid 2023 Bijlage Amstelland, Rapportage Beheermonitoring Boerlandnatuur Noord-Holland Zuid 2023 Bijlage Amstelland, pagina 8: Beeldbank gemeente Amstelveen, pagina 9: Adobe Stock en gemeente Amstelveen